

Bölüm 3

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ MEVZUATI

Doç. Dr. Zeki OKUR

3.1 İş Sağlığı ve Güvenliğinin Hukuki Dayanakları

3.1.1 Temel Hukuk Bilgileri

A. Hak Kavramı

Hukuk düzeninin kişilere tanıdığı ve koruma altına aldığı menfaatleridir. Hakkın sahibi gerçek ya da tüzel kişiler olabilir. Düzenlendikleri hukuk alanı dikkate alınarak hak kavramını, Özel ve Kamu Hakları olarak ikiye ayırmak mümkündür.

Kamu Hakları: Devlet ile birey arasındaki ilişkiye ilişkin kişilerin sahip oldukları haklardır. Kişisel Haklar (yaşama hakkı, kişi dokunulmazlığı, kişi hürriyeti ve özgürlüğü, mülkiyet hakkı) Sosyal ve Ekonomik Haklar (eğitim ve öğretim hakkı, çalışma hakkı, sağlık hakkı) Siyasi Haklar (vatandaşlık hakkı, seçme ve seçilme hakkı) olarak ayrılmaktadır.

Özel Haklar: Kişiler arasındaki ilişkilerden doğan haklardır. Bu hakların karşısında hukuki bir yükümlülük bulunur. İleri sürülebileceği çevre açısından; Mutlak Haklar ve Nisbi Haklar, konularına göre; Malvarlığı Hakları ve Şahısvarlığı Hakları, devredilmeleri bakımından; kişiye bağlı olan haklar ve kişiye bağlı olmayan haklar, son olarak hukuki etkileri bakımından; Yenilik doğuran haklar ve Yenilik doğurmeyen haklar olarak ayrılmaktadır.

B. Hukuk Kavramı

Hukuk, toplum yaşamını düzenlemek için, uygulanması devlet tarafından yaptırıma bağlanmış kurallar bütünüdür. Hukuk kuralları, kişilerin gerek birbirleriyle gerek toplumla olan ilişkilerini düzenlerken, bunların birbirlerine karşı sahip olacakları hakların ve üstlenecekleri yükümlülüklerin neler olacağını da belirler. Böylece toplumda barışı, hukuki güvenliği ve toplumda adaleti sağlar. Hukuk kurallarının uygulanmasının devlet aracılığıyla yaptırım ile sağlanması, onu toplumsal yaşamı düzenleyen diğer kurallardan ayıran temel özelliğidir.

C. Hukukun Kaynakları

1. Hukukun Asli (Bağlayıcı) Kaynakları:

a. Yazılı Kaynaklar

Kaynaklar

1. Gözler K. Hukuka Giriş, Ekin Yayınları, 11. Baskı, Bursa, 2014. s:393. Hukuka Giriş, Ekin Yayınları: 11. Baskı, Bursa, 2014, s. 393.
2. T.C. Anayasası, Ankara, 1982.
3. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, 1950.
4. Birleşmiş Milletler Ekonomik Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi, 1976.
5. Avrupa Sosyal Şartı, 1965.
6. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, Ankara, 2012.
7. 5510 sayılı SGK Kanunu, Ankara, 2006.
8. 6098 sayılı Borçlar Kanunu, Ankara, 2011.
9. Alpagut G. “İş Sağlığı ve Güvenliği Bakımından İşçinin Hakları ve Yükümlülükleri, Meslek Hastalıkları ve İş Kazaları Sempozyumu”, Türk Harb-İş Sendikası Eğitim Yayınları, İstanbul 2004, 39-45.
10. Arıcı K. “İş Sağlığı ve Güvenliği, İş Hukukunda Yapılan Son Değişiklikler Semineri, Kamu-İş, 20-21 Şubat 2013”, Ankara2013, 110-124.
11. Caniklioğlu N. “6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununda Öngörülen İşveren Yükümlülükleri”, Türkiye Toprak, Seramik, Çimento ve Cam Sanayii İşverenleri Sendikası, Çalışma Mevzuatı Semineri, 26-30 Eylül 2012, Antalya2012, 27-84.
12. Ertürk Ş. “İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nda İşverene Getirilen Yükümlülükler”, Sicil İş Hukuku Dergisi, S. 27, Eylül 2012, 13-24.
13. Ocak S. “6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun Taraplara Getirdiği Yükümlülükler”, İş Sağlığı ve İş Güvenliği’ne Hukuki Bakış Paneli, Öz İplik-İş Sendikası ve Yeni Yüzyıl Üniversitesi, 12 Ekim 2012, İstanbul 2012, 109-171.
14. Baycık G. “Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Haklarında Yeni Düzenlemeler” Ankara Barosu Dergisi, 2013/3, s.105-170.